

Republika Jižní Afrika, země obdivuhodné přírodní rozmanitosti, při níž jedna návštěva znamená asi tolik, jako byste jedním zakousnutím chtěli pozřít několikapatrový dort. Jednoduše jedna návštěva nestačí a když už se do JARu dostanete, bude vás při vzpomínkách vždy přivolávat zpět. Ostatně jako celá ta čarodějka jménem Afrika. Tady se dostáváme k jejím nejjihněji položeným tajemstvím, tady Afrika končí a dál je již jen chladný oceán a ještě chladnější Antarktida.

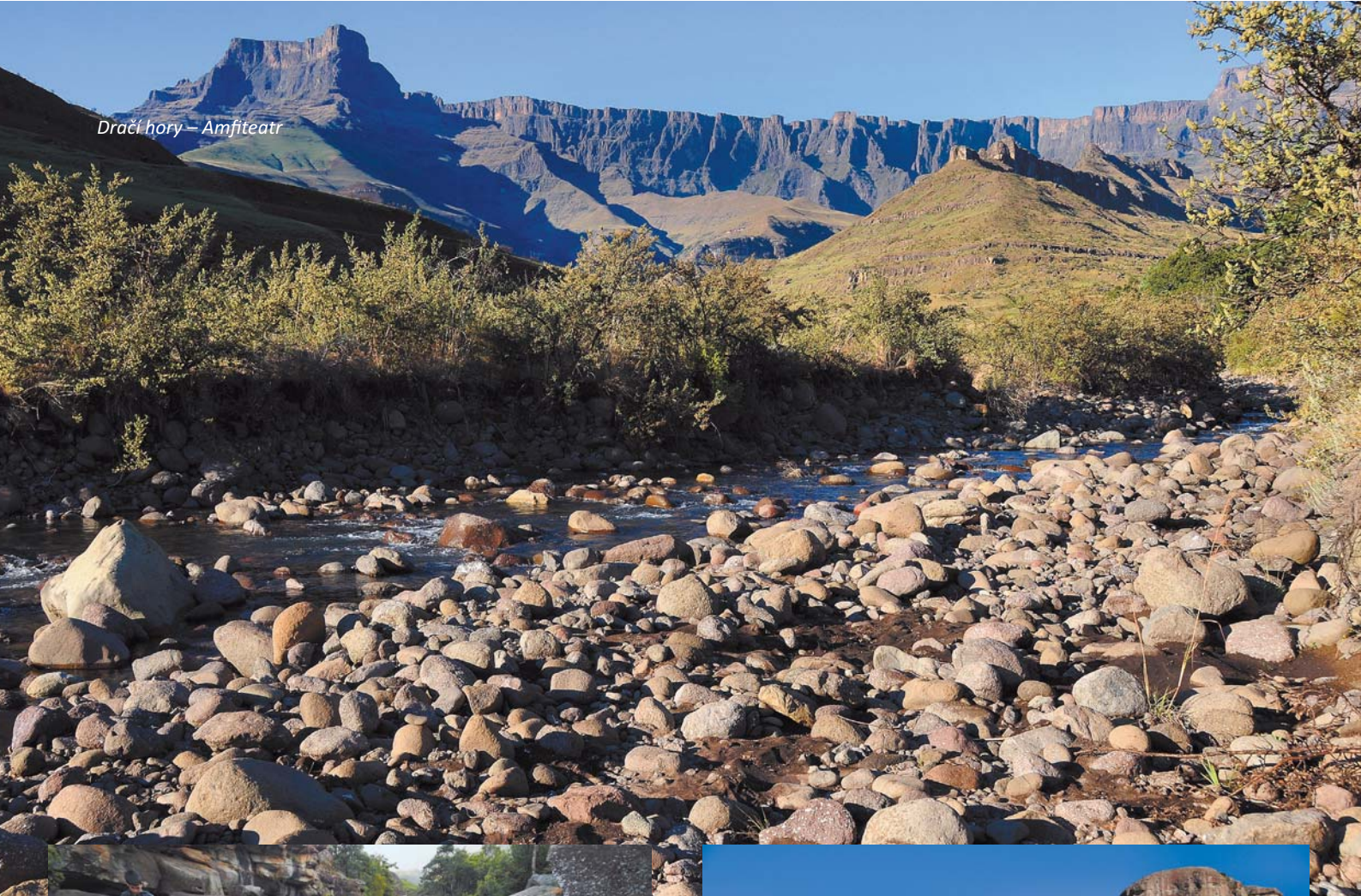

NP Table Mountain – Mys Dobré Naděje

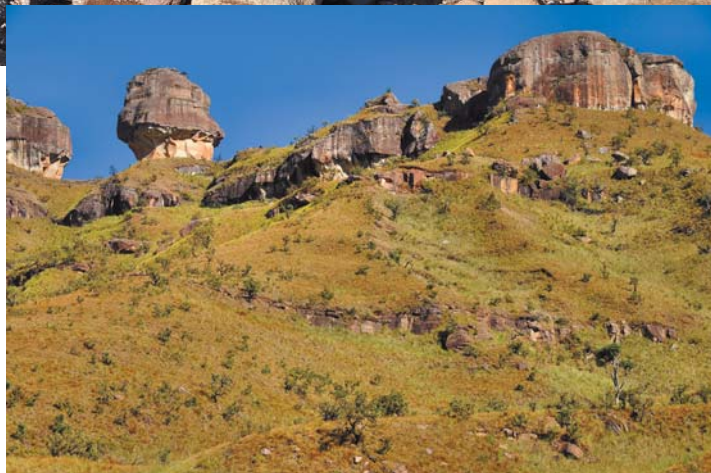

Pět národních parků **Jižní Afriky**

Dračí hory – Amfiteatr

Dračí hory

NP Royal Natal – Helma policisty

Ale zpět do tepla, do naší pravlasti Afriky. Mimochodem víte, že právě na území dnešního JARu byly nalezeny pozůstatky jednoho z našich předků *Australopithecus africanus*, starého kolem 3 milionů let? Do JARu jsem se vydal na náš podzim, což v jižní Africe znamená jaro. Teplota byla příjemná a vše bylo, nebo se chystalo do rozpuku. Ostatně dobu návštěvy JARu je potřeba důkladně vybírat. Území leží na jižní polokouli a proto zde očekávejte roční období opačně, než je tomu na polokouli severní, tedy V Evropě. Jižní Afrika má i poněkud vyšší průměrnou nadmořskou výšku (např. Johannesburg je položen v 1 753 m n. m. a většina země leží nad 1 210 m) a proto jsou zde i teploty poněkud nižší než v jiných zemích s podobnou zeměpisnou šířkou. Je to země, kde lze nalézt vše od pouští po zasněžené hory, takový malý svět, a naopak biotopy takové, se kterými se nesetkáte nikde jinde na světě. Většina

území leží v subtropích, pobřeží, jehož si JAR užívá v délce 2 500 km, má povětšinou středomořský charakter, kontinentální území je naopak suché. Ze severní strany západní části zasahuje poušť Namib, na východě naopak ze severu zasahují tropy a je to také jediná malarická oblast v této zemi. Tím se dostáváme i k výběru toho, co chceme v JAR vidět a kam se vydat. Rozhodně je potřeba si vše naplánovat a podle toho se i zařídit a to zejména tehdy, když si chcete tuto zemi projet po vlastní ose. Jak je známo, nepatří mezi nejbezpečnější – v počtu vražd je hned za Kolumbií, v počtu znásilnění a krádeží konkurenta nenašla. Nejlepší je zajednat si vlastní auto, sehnat podobně naladěnou posádku, dobrou mapu a jet. Mě jako zoologa v JAR nejvíce zajímaly národní parky a to, co v nich běhá, skáče, létá a zejména pláží se. Mým středem zájmu jsou totiž obojživelníci a plazi a těch je v jižní Africe více než dost.

Cesta začíná...

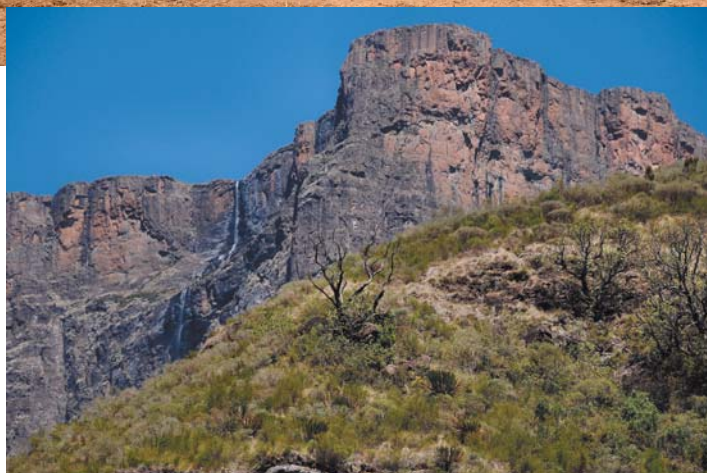
Po krátkém odskoku do Botswany se dostáváme zpět na hlavní dálnici z Joburgu a míříme k tisíc km dlouhému pohorí Drakensberg (Dračí hory), oddělujícího subtropické pobřežní nížiny od suché náhorní plošiny tvořící střed státu. Oblasti se někdy přezdívá „africké Švýcarsko“, protože rozsáhlé travnaté planiny na úpatí čedičové plošiny oddělující JAR od Lesotha jsou v některých místech obypány stády skotu, mezi nimiž ale jen tady dovádějí paviáni. Míříme do NP Royal Natal. Teplota se mírně snižuje, ale stále je velmi příjemně. Ubytování není žádný problém, kempy jsou většinou volné. Ještě než zapadne slunce, chceme vidět alespoň některé z mnoha skalních útvarů a tak se vydáváme na kratší výlet. Příroda je zde úžasná, kolem nás skalní dómy, stolové hory, roztodivné útvary a u malého potoka i vzácná a endemická žába *Amietia dracomontana*. Symbolem parku a vlastně i Dračích hor je však impozantní vrchol Mont-aux-Sources s 3 048 metry výšky (doslova Pramenná hora, název pochází od dvou francouzských dobrodruhů, kteří se vypravili zkoumat zdejší krajinu). Ten si necháváme na příští den. I když je nepřehlédnutelný již cestou směrem k parku (pro jeho půlkruhový tvar je znám pod názvem Amfiteátr), čím blíže se dostaneme, tím lépe. Nejkrásnější výhledy se naskytnou, když se k Amfiteátru vydáte po celkem nenáročné stezce začínající u kempu Thendele, kopírující tok řeky Tugely. Celkem nahoru se dá také dostat, ale k tomu je již potřeba se řádně připravit a mít dostatek času na několikadenní výlet. Podle všeho to však stojí za to, neb ze severozápadního okraje Amfiteátru třetí druhý nejvyšší vodopád na světě Tugela Falls (948 m n. m.). Ten je však pozorovatelný i z dolní části trasy. Dál už je jen království Lesotha. ➡

Prodej suvenýrů

NP Addo

NP Royal Natal – Tugela falls

NP Garden Route – Kaňon Storms

» Addo Elephant

Celkem odlišný je svět jižněji a nížeji. Přesouváme se více jak 1 000 km do Addo Elephant National Park. Třetí největší chráněná přírodní rezervace Jihoafrické republiky, jež se rozkládá na více jak 1 600 km². A jak již název napovídá, hlavním zájmem ochrany a hlavní atrakcí turistů mají být a vlastně i jsou právě sloni. Samotný název „Addo“ je pak odvozen od názvu „!Ga dao“ z jazyku etnika Khoisan a vyjadřuje území s hojností keře, známého hlavně mezi pěstiteli sukulentů, *Portulacaria afra* z čeledi šruchovitých, v angličtině příznačně označovaného též jako „Elephant's Food“. I když je slon africký hlavním lákadlem tohoto národního parku, je to jen zlomek toho, co zde z fauny Afriky můžeme pozorovat. Dalšími lákadly jsou velké kočkovité šelmy, nosorožci, několik druhů antilop, zebry, hyeny, ale také různé druhy ptactva (až okolo 500

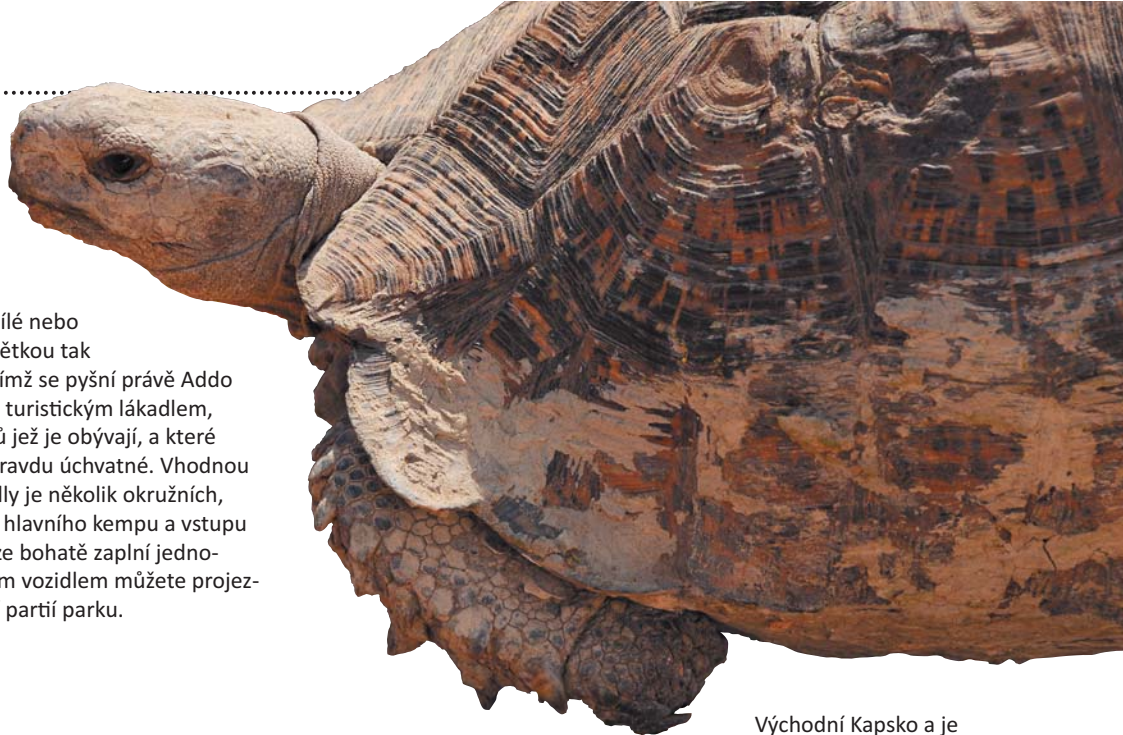
druhů) či obojživelníci a plazi. Park se pyšní také výskytem tzv. „Big Five“ (velké pětky), jímž se označuje pětice nebezpečných afrických zvířat, které používají lovečtí průvodci na safari. I když termín vznikl původně v terminologii lovců trofejí, dnes řada turistů chce mít svou vlastní „trofej“ a zaznamenat si pozorování těchto tvorů aspoň do osobního deníku. Do této pětice patří kromě slona také lev, nosorožec dvourohý, buvol africký (v Addo až 400 hlavová stáda) a buď levhart skvrnitý nebo hroch obojživelný. I když se dnes lovit nosorožci již vůbec nesmí, zařazení nosorožce dvourohého je zde zcela na místě, protože na rozdíl od svého příbuzného nosorožce tuponosého, jež má poměrně klidnou povahu, je značně agresivní, s mnohými známými útoky na domorodce i turisty. Formálně jsou však oba součástí velké pětky, neb kdyby tomu tak nebylo, tak by např. právě Addo NP ztratilo lákadlo místa, kde na velkou pětku můžete narazit. Zde se totiž původně

vyskytuje jen nosorožec tuponosý a to ve více jak 50 jedincích.

Park však dnes svou rozlohou zahrnuje i tzv. mořskou část v oblasti zvané „Woody Cape“, kde mohou návštěvníci spatřit žraloky bílé nebo velryby jižní. Dohromady s velkou pětkou tak tvoří rozvinutou verzi, tzv. „Big 7“, čímž se pyšní právě Addo NP. Oblast se tak stává opravdovým turistickým lákadlem, neb množství různých lokalit a tvorů jež je obývají, a které můžete spatřit během pár dní je opravdu úchvatné. Vhodnou volbou a nabídkou mezi tolika lákadly je několik okružních, dobře značených tras vedoucích od hlavního kempu a vstupu v centru národního parku. Tato verze bohatě zaplní jednodenní program, při němž si i vlastním vozidlem můžete projedít vyznačené trasy napříč centrální partií parku.

Tsitsikamma

Třetím navštíveným národním parkem byla oblast s názvem Tsitsikamma. Méně známý park JARu, ale o to čarovnější kout na proslulé 200 km dlouhé Garden Rout. Park byl založen v roce 1964 jako první jihoafrická chráněná přímořská přírodní rezervace a dnes je společně s dalšími dvěma chráněnými územími řazen do společného Garden Route NP. Kuriozitou parku je, že se nerozkládá jen na pevnině, ale táhne se až 5,5 km do moře, kde je jakási „podmořská stezka“, jež využívají potápěči. Park se rozkládá na délce 68 km podél pásu pobřeží od Keurboomstrandu do provincie

Východní Kapsko a je vlastně posledním útočištěm původních a tedy vzácných jihoafrických pralesů, které v 18. století téměř vykáceli holandští dřevorubci. V Tsitsikammě jsou ale lesy pěkně zachovalé a nabízejí mnoho k několika dennímu vyžití. K výběru jsou dvě místa – klidná laguna v oblasti Nature's Valley a bouřlivé ústí řeky Storms. V obou jsou kempy a možnosti turistiky. My jsme zvolili Storms a nelitovali. Kemp se nachází na úpatí hustě zarostlých svahů, přímo u příboje nikdy neutichajícího Indického oceánu a patří prý ►►

NP Tsitsikamma

► k nejkrásnějším místům na celém jižním pobřeží Kapska. Není se proto proč divit, že ne vždy je tady volno. My však měli štěstí. Alespoň zastávka se tady určitě oplátí. V zásadě si zde můžete udělat dva krátké výlety a to hned z kempu. Jeden k visutému mostu nad ústím řeky Storm a druhý tři kilometry dlouhý pochod k 50 metrů vysokému vodopádu s jezírkem. Na obě stezky se oplátí vydat i za soumraku a po setmění se svítlnou, zejména pokud chcete vidět co, to z místní fauny – množstvím několika druhů žab, gekonů, pavouků, pakobylek, ale i drobných nočních savců budete mít jistě milé rozptýlení. Komu to však nestačí, ať se vydá na prosulou pětidenní Vydří stezku.

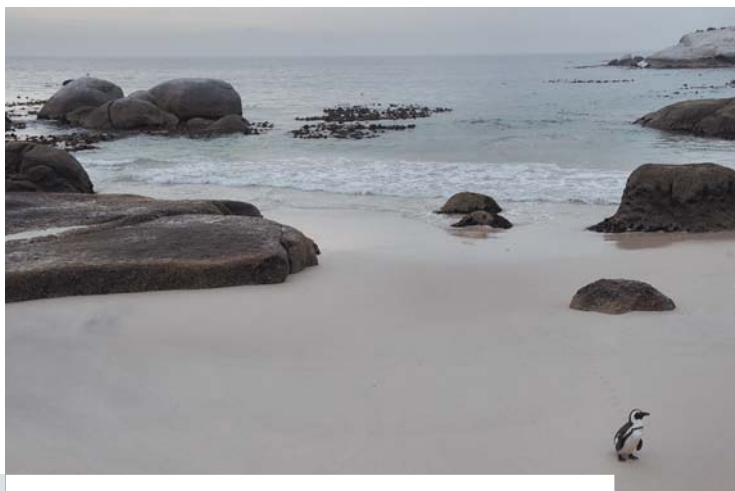
Agulhas a Table Mountain

Poslední dva národní parky jižní Afriky mají mnohé společné i přesto, že jsou od sebe vzdáleny asi 250 km. Jsou jimi NP Agulhas (založen 1999) a Table Mountain (1998). Oba se pyšní dvěma mysy, které se díky námořnictví proslavily po celém světě. Tím prvním je Střelkový mys, výběžek, který je nejjižnějším místem afrického kontinentu. Zároveň jim prochází poledník, který pomyslně rozděljuje Atlantský a Indický oceán. Skromný, nevýrazný výběžek byl ale postrachem námořní dopravy, o čemž vypovídá údajně až 250 vraků lodí roztroušených v okolních oceánských vodách. Druhým je mys, jež otevíral středověkým Evropanům cestu na dálný východ – Mys Dobré Naděje. Oba národní parky jsou ale chráněny zejména kvůli jejich přírodním cennostem. Tou hlavní je vegetační formace zvaná fynbos. Jedná se komplex rostlinných druhů, které najdete jen a pouze v malém pásmu Západního Kapska a nejvíce právě ve zmiňovaných národních parcích. Jeho biologická diverzita je opravdu vysoká a zahrnuje až 9 000 druhů rostlin, z nichž je

kolem 6 200 druhů endemických. Tato míra diverzity je srovnatelná s tropickými deštnými lesy, nebo velkými, dlouho izolovanými ostrovy. Je tak domovem i pro velké množství zde endemických živočichů, např. některé zástupce zmijí, želv či chameleonů. Pro přírodovědně laděné nadšence jsou oba parky povinnou zastávkou po jižní Africe. Dostupnost obou parků je navíc velice snadná. I když NP Agulhas je trochu z ruky, jeho klidné, venkovské prostředí a možnost být na konci Afriky jsou dostatečným magnetem. NP Table Mts. je naopak jen na skok od Kapského města a když budete mít náhodou málo času, ale budete šikovní, dá se i během jednoho dne vidět všechny lákadla od populace jihoafrických tučňáků na Boulders Beach po Stolovou horu, Lví hlavu a možná si i stačíte ještě smočit nohy v Atlantiku.

DANIEL JABLONSKI
www.danieljablonski.com

NP Table Mts – Boulders Beach

NP Agulhas

